

Geachte redactie,

Geachte redactie,

Samenstelling Anouk van Kampen

Nieuw Amsterdam Uitgevers

© samenstelling Anouk van Kampen 2015

Alle rechten voorbehouden

Omslagontwerp Studio Ron van Roon

NUR 400

ISBN 978 90 468 2024 7

www.nieuwamsterdam.nl/anoukvankampen

Inhoud

Inleiding 7

NRC-lezer, slijpsteen van de geest 9

Winter 27

‘Geniet, maar geloof met mate’ – Over angst, aanslagen
en islam 41

‘Het kan allemaal offline’ – Over internet, selfies en de
moderne samenleving 56

Lente 67

‘Dit gaat grandioos mis’ – Over ziekte, zorg en het recht om
uit bomen te vallen 83

‘Laten we elkaar niet naar de keel vliegen’ – Over verkeer,
NS en de fietsbel 99

Zomer 111

‘Ik heb lak aan cijfers’ – Over onderwijs en het
rendementsdenken 128

‘Ik ben belogen en bedrogen’ – Over werk, geld en
hebzucht 144

Herfst 156

‘Mag ik dit nog zeggen?’ – Over discriminatie en
emancipatie 177

Dankwoord 199

Namenlijst 201

Inleiding

Wat wil de lezer? Waarmee dienen we hem of haar, waarmee beantwoorden we zijn vragen en haar nieuwsgierigheid, hoe verrassen we hem met een stuk waarvan hij nog niet wist dat hij het wilde lezen of met een interview dat haar anders doet kijken naar de wereld? Het is de startvraag voor elk stuk, elke journalist en elke nieuwsorganisatie. Een vraag die soms te snel wordt vergeten in de journalistieke zeepbel, waarin we steeds sneller moeten zijn of nog precies weten dat we zo'n soort stuk twee jaar geleden al eens hebben geschreven.

Het mooie aan de NRC-lezer? Als je hem ook maar even vergeet, herinnert hij je wel aan zijn bestaan. NRC-lezers zijn goed geïnformeerd, kritisch en betrokken. Journalisten, maar ook politici, wetenschappers, wiskundigen, bankiers én medebriefschrijvers komen nergens zomaar mee weg.

Zo corrigeert briefschrijver Jan Bais de wiskundige formule van Euclides twee en een half duizend jaar na dato nog even. Elders raakt een aantal lezers verzeild in een discussie over of het dier in De la Fontaine's wereldberoemde fabel nu een sprinkhaan, krekel of cicade is. Een dochter wijst haar vader terecht, die in zijn 'nostalgische klaagzang' wel heel kritisch is over het gebrek aan creativiteit in de moderne samenleving. En een stewardess legt een lezer uit waarom het toch echt handig is als hij een vliegtuigriempje draagt: 'Nee, het gaat je niet helpen als je uit elkaar gescheurd in een boomtop hangt met de stoel nog ergens bungelend aan je vastgegespt. Maar in dat geval is er weinig wat nog helpt.'

Die briefschrijver, vergis u niet, dat bent u zelf. Behoorlijk serieus wordt u als het gaat om frustraties in het verkeer, problemen in het onderwijs of het uitdelen van bonussen aan de top. Student Steijn Snelders zou het College van Bestuur van zijn universiteit nog geen bejaarde zeeschildpad toevertrouwen, schrijft hij. De NS vraagt om agressie, schrijft een ander. En dienstbaar zijn aan de samenleving zonder daarvoor riant vergoedingen te claimen, kan best, schrijft S. Koene. De paus doet het immers ook. Een andere briefschrijver vertelt hoe hij is ‘belogen en bedrogen’ door pensioenfonds ABP, waardoor hij als 73-jarige al 10 procent achteruit is in zijn pensioen.

Want open en kwetsbaar bent u ook, in uw brieven. Zoals Thomas Weyn in de brief waarin hij vertelde over zijn voortschrijdende kaalheid door kanker. Of de brief een jaar na MH17 van Sander van Luik, wiens broer bij de ramp met MH17 omkwam. Of de emotionele oproep na de dramatische gebeurtenissen bij *Charlie Hebdo* om ‘de onverdraagzamen’ te laten weten ‘dat het vrije woord nooit weg zal gaan’. En, een lichter onderwerp, de studente filosofie die toegaf dat haar studie weinig maatschappelijke meerwaarde heeft.

Een lezer schrijft mij in zijn enthousiaste reactie op de plaatsing van zijn brief in dit boek: ‘Opinie is een belangrijk deel van de krant dat gekoesterd moet worden, de te laagdrempelige meningenstroom op internet heeft tegenkrachten nodig.’ Dat niet alleen. Uw mening is net zo essentieel omdat die ons, journalisten, scherp houdt en er elke dag aan herinnert voor en met wie we het doen: de lezer.

NRC-lezer, slijpsteen van de geest

Een oude, maar goed onthouden NRC-slogan luidt: slijpsteen voor de geest. Geen week gaat voorbij waarin NRC niet herinnerd wordt aan die slogan door een oplettende lezer die – al dan niet terecht – een fout opmerkt. ‘Bent ú nu de slijpsteen voor de geest?’ Niet alleen NRC, maar ook de NRC-lezer is die slijpsteen. Hij blijft de geest van redacteurs en andere lezers – en, wist een brievenschrijver me te vertellen: de eigen geest – alsmaar scherpen met slim, kundig en geleerd commentaar dat de krant nog beter maakt. Eeuwenoude wiskunde formules blijken niet te kloppen, en Latijn in de krant? Moet kunnen. Als NRC schaken verkeerd uitlegt, een woord niet goed gebruikt, een komma op de verkeerde plek zet: keihard afgestraft. Een verschrijving, fout of onzorgvuldigheid gaat dankzij de lezer, onze tweede eindredactie, zelden onopgemerkt voorbij. En dan moeten ook wij toegeven: u weet het (soms) beter.

Mijnheer Euclides, u bent een charlatan

Zeer geachte heer Euclides,

Gaarne wil ik reageren op uw boek *Elementen IX*, zoals dat twee en een half duizend jaar na z’n verschijning tot ons gekomen is, aangezien ik er een ernstige denkfout in ontdekt heb. Ik wil dit aantonen op dezelfde deductieve wijze waarmee u uw stellingen postuleerde, om vervolgens enkele voorbeelden

1
Winnaar
Brief aan
Heer Euclides

te geven van de geheel desastreuze gevolgen van uw rampzalige rekenfout.

U stelt dat $1 + 1 = 2$. En dat is precies waar u de plank volslagen mislaat.

Mijn axiomatische uitgangspunt is dat er een $x \Sigma$ bestaat dusdanig dat $0 \bullet x = 1$.

- 1) $0 \bullet x = 1$ (axioma)
- 2) $1 = 0 \bullet x$ (symmetrieregels)
- 3) $0 \bullet x = (2 \bullet 0) \bullet x$
- 4) $(2 \bullet 0) \bullet x = 2 \bullet (0 \bullet x)$ (associatieve regel)
- 5) $2 \bullet (0 \bullet x) = 2 \bullet 1$ (substitutieregel toegepast op axioma 1)
- 6) $2 \bullet 1 = 2$
- 7) Uit 1) tm 6) volgt: $1 = 2$
- 8) Dus $1 + 1 = 2 + 2$ (substitutieregel)
- 9) $2 + 2 = 4$

Kortom: $1 + 1 = 4$ mijnheer! De conclusie kan niet anders zijn dan dat u de kluit destijds ongelooflijk belazerd heeft.

Misschien zit u nu een beetje schaapachtig te grinniken daarboven in uw ivoren toren, maar besef wel dat u met een reken-

fout de mensheid in het algemeen, en mij persoonlijk in het bijzonder, enorme schade heeft toegebracht. Om enkele voorbeelden te noemen:

- Volgens u ben ik 1.92 meter lang, maar in feite ben ik dus 3.84 meter!
- Mijn jonge vrouw is niet 8 maanden, maar al 16 maanden zwanger.
- Volgens uw berekeningen zou ik hier in een flatje van slechts 60 vierkante meter wonen. Maar in feite woon ik hier dus al jarenlang in een zeer riante villa van wel 120 vierkante meter. Dit had ik graag eerder willen beseffen!
- Mijn bijstandsuitkering was € 863,- netto per maand, maar had dus in feite al die tijd het dubbele moeten zijn.
- Volgens u ben ik 67 jaar oud, maar in werkelijkheid ben ik 134, en had ik dus al 69 jaar geleden, zegge en schrijven twee jaar voor mijn geboorte, AOW moeten ontvangen.
- Binnenkort ontvangt elke Nederlander een zogeheten fiscale naheffing 2013. Volgens uw foutieve aanname moet iedereen er gemiddeld € 200,- op inleveren. Maar volgens mijn correctieve stelling zou elke Nederlander volgend jaar ongeveer € 153.000,- van de Belastingdienst moeten terugontvangen.

Mijnheer Euclides, u bent een charlatan. Anno 2014 noemen we u een wetenschapsfraudeur. U heeft ons ruim tweeduizend jaar iets voorgehouden wat botweg onwaar is. $1 + 1$ is helemaal geen 2, want $1 + 1 = 4$!

Met vriendelijke groet van een u verder geheel toegenegen,
Jan Bais, winnaar van de NRC Brievenwedstrijd met de opdracht: schrijf een papieren brief aan een vooraanstaande held of anti-held tot wie u altijd nog eens het woord wilde richten, in bewondering of afgrijzen

25 november 2014

Niet alles is een pavlovreactie

Wanneer in een krantenartikel een pavlovreactie wordt vermeld, kun je er vergif op innemen dat het géén pavlovreactie betreft. Zo had NRC het over pavlovreacties op het provocerende cursusmateriaal van ‘versiercoach’ Julien Blanc: mannen reageerden enthousiast of juist saai fatsoenlijk, vrouwen boos. Het betreft hier voorspelbare reacties. Jan scheldt Kees uit, Kees geeft Jan een klap. Veel mensen noemen deze infantiele reacties pavlovreactie, maar dat zijn ze net niet. De pavlovreactie is geen bij een prikkel passende reactie, maar een geconditioneerde reactie. Honden gaan kwijlen als ze vlees zien, dat is geen pavlovreactie. In zijn experiment liet Pavlov tijdens het aanbieden van vlees een belletje rinkelen. Na wat herhalingen gingen de honden kwijlen als ze een belletje hoorden rinkelen zonder dat er vlees in de buurt was. Dat is de pavlovreactie, een reactie die optreedt zonder dat de oorspronkelijke prikkel of aanleiding zich voordoet. Om zo’n reactie te herkennen zal je dus verder moeten kijken dan je neus lang is.

Francisko Esperant, Wateringen

2 december 2014

Ik behoevde je voor een trauma

Beste Lucas, in het artikel ‘Wie wil er nou een Pinosaurus?’ beschrijf je hoe je moeder je een jeugdtrauma gaf door je te laten schrikken. Hierop wil ik, je moeder, graag reageren. Je moeder heeft feitelijk niet een trauma veroorzaakt maar het juist proberen te voorkomen. Wat is er echt gebeurd? Aan je bezoek aan de film *Jurassic Park* is het volgende vooraf gegaan.

1. Je moeder heeft met man en macht geprobeerd te voorkomen dat je naar de film ging. Dit is echt waar, ze vond je te jong. Daarbij had ze in de krant gelezen dat de film niet

Lieve Steven,

Mijn fijnste jeugdtrauma heb ik aan jou te danken. Het was zondag en ik beschilderde een gipsen ninja turtle-beeldje met waterverf. Ik

hoorde niet dat de deur openging. Ik had niet door dat iets of iemand me besloep. Tot ik een klauw op mijn rug voelde en er een sissende grom in mijn oren klonk.

Ik begon meteen te huilen. Ik wist het zeker: er zat een velociraptor in de keuken en ik ging eraan.

Mijn moeder had gelukkig niet de intentie mij te verslinden. Ze wilde me alleen maar laten schrikken. Dat is haar gelukt: ik had net *Jurassic Park* gezien en er nachtmerries aan overgehouden. Vooral die bloedstollende scène waarin twee kinderen zich in een keuken verstoppen voor pientere velociraptors had diepe indruk gemaakt.

Eigenlijk was ik te jong om je film te zien, Steven, maar ik was zo dinogek dat mijn vader me toch meenam naar de bioscoop. Ik verzamelde de dinoplakplaatjes van Panini. Kende alle oerreptielen bij naam, van Ankylosaurus tot Quet-

geleden rondliepen. Man, wat zou ik graag in jouw schoenen willen staan.

Ik heb deze week je trailer gezien, Steven. En wow. Je hebt het opnieuw geflikt. De dino's leven weer. Je hebt zelfs aan een Mosasaurus gedacht, monster van de zee.

Alles klopte. Op één ding na. Je dino's zijn bloot, Steven. Poedelnaakt. Je Velociraptors zijn nog even schubbig als twintig jaar geleden.

Jij weet toch beter?

Ze moeten je toch wel verteld hebben dat dino's veren droegen? Jij hebt toch ook de fossielen gezien van gevederde raptors en pluizige tyrannosauriërs?

Velociraptors waren meer valk dan varaan, en dat weet je best. Kijk gewoon uit je raam Steven, en je ziet ze vliegen: vogels, de levende nakomelingen van dinosauriërs!

In Siberië vonden ze een pluizige dino. **Het beest droeg een kuife en dons rond zijn romp**

geschikt was voor kinderen van jouw leeftijd. De vader van Joris, die bevriend was met je vader en die nota bene psychiater is, schatte het risico echter anders in – zeker als jullie goed begeleid zouden worden door jullie vaders. ‘Geen probleem,’ zei hij, ‘moet kunnen, we maken er een gezellig dagje van.’

2. Je moeder wilde mee naar de film om je op te vangen. Ze wilde de inhoud van de film graag zien, zodat ze je beter kon begeleiden. Helaas werd dit weggestemd. Hier is een klein punt van kritiek op je moeder gerechtvaardigd, ze had meer verzet moeten bieden.
3. Het trauma: je moeder zag dat je last had van de film en was er heel verdrietig over. Ze wilde je oprecht helpen door er grapjes over te maken, om zo een ontspannen sfeer te creëren, zoals ze wel vaker deed. Helaas liep het hier mis, je schrok echt.

4. Je moeder heeft alles in het werk gesteld je trauma te verzachten, zoals: meehelpen met dinoplaatjes verzamelen, dinoboeken kopen, dinoknuffels naaien (de eerlijkheid gebiedt te zeggen dat dit al voor het trauma was), speciale aandacht bij het slapen gaan, enz., enz.

Je moeder begrijpt psychologische processen en ook dat er valse herinneringen kunnen ontstaan. Zelfs nu de hele wereld weet dat ze haar zoon een trauma heeft bezorgd, heeft ze begrip voor het feit dat deze ervaring voor jou een drama (trauma) is geweest. Het oorspronkelijke trauma zit echter in het zien van de film, zoals je nu begrijpt. Ik verwacht geen rectificatie. Jouw beleving is waar en als het jou inspireert tot creatieve daden dan is dat goed.

Mariet Caris, moeder van NRC-redacteur Lucas Brouwers
13 december 2014

Waar zwemt de ‘onoorbaars’?

Angelsaksische valstrik nekt Hoes

Vertrek Onno Hoes deed niets strafbaars of onoorbaars. Nu is de burgemeester van Maastricht afgetreden.

Op de voorpagina van NRC, in de ondertitel bij de kop over het aftreden van Onno Hoes, wordt gewag gemaakt van de ‘onoorbaars’. Als visliefhebber ben ik benieuwd waar deze te vangen is.

Jurjen ter Wal, Nijmegen
13 december 2014

Stel de platenspeler dan wel goed af

De vormgevers zijn kennelijk te jong om de langspeelplaat nog te hebben meegemaakt. Zij maakten er met de bijna pa-

ginagrote illustratie bij het artikel 'Vinyl, Leve de langspeelplaat' een rommeltje van. De platenspeler staat afgesteld op 33 1/3 toeren, maar de plaat op de draaitafel is een 45-toeren single. Dat klinkt echt heel slecht! Er komen, volgens de kopregel, alleen maar platenzaken bij in Amsterdam. Die hebben hopelijk meer kennis van zaken.

Leo Boudewijns, Baarn

16 december 2014

Het is een KREKEL, geen sprinkhaan

Wat is het verhaal een fantastisch geschenk! Wat biedt onze menselijke neiging tot vertellen een vreugde, en ook een troost. Wij mensen zijn, zoals de historicus Philipp Blom zo mooi zegt, „een verhalende diersoort”. En dat zijn we niet voor niets. Verhalen brengen structuur in de chaos van de geschiedenis en van de politiek. Ze dragen lessen aan voor de toekomst, ze versterken een bepaalde orde, ze geven ons helden om ons aan op te trekken, schurken en verraders om weg te trappen.

Onuitgesproken vormen verhalen zo een diepe, drijvende kracht achter de publieke opinie. Ze bepalen, onbewust, maar al te vaak de prioriteiten van politici. Maar passen al die oude verhalen nog wel bij deze 21ste eeuw? Kunnen ze in deze nieuwe werkelijkheid soms zelfs niet razend gevaarlijk zijn? We vragen het ons zelden af.

Het afgelopen weekend hebben de Grieken in elk geval één verhaal een totaal andere wending gegeven: de fabel van de krekel en de mier. De krekel die de hele zomer alleen maar danste en zong terwijl de mier zijn voorraden voor de win-

ter bijeenzwogde. Het werd ko kreeg honger, maar de mier wei helpen: dan had hij maar moete deur bleef dicht. In de woorden den Vondel: „De Krekel draagt r straf, draagt nu 't vermaledijder

Ach, wat vonden wij, Noord-Ekaar in dit verhaal tijdens de afg Want zo is het toch: terwijl wij h tot diep in onze ouderdom, dart lingen maar wat rond en jagen e ten doorheen. De buikriem aan: moeten die krekel, en leren wa

O, wat paste dat verhaal naad vooroordelen. Ook al wisten we dat de eurocrisis in werkelijkhei bankencrisis was, zeker in land Portugal en Ierland, waar de sta zich geen probleem vormden. E voor de verantwoordelijkheid h geschoven van de private naar c tor en waarvoor de rekening uit land op het bord van onschuldig lers.

Zeker, de eurobrand is voorlo gesmoord. Maar laten we wel w

Bijzonder geslaagde illustraties bij het rake artikel van Geert Mak, maar helaas moet ik u erop wijzen dat de hoofdpersonen in De la Fontaine's wereldberoemde fabel een KREKEL en een mier zijn. De afgebeelde sabelsprinkhaan komt in het verhaal niet voor. In het zuiden van Europa tsjirpt het landschap de ganse zomer van de krekel (vooral *Gryllus campestris*), maar die ziet er heel anders uit.

Gerard Terwiel, Leiden

3 februari 2015

Nee hoor, het is een cicade en geen krekel

Naar aanleiding van de brief van de heer G. Terwiel zou ik het volgende recht willen zetten. Deze fabel heet in het Frans *La Cigale et la Fourmi*. Hoewel in het Nederlands vaak door krekel vertaald, is een *cigale* een cicade (Cicadidae) en geen krekel, althans niet de *Gryllus campestris*. Deze laatste heet namelijk in het Frans een *grillon*. Het is de *cigale* die in het zuiden van Europa overdag in de zomer luidkeels zingt.

Oscar van Wel, Rijswijk

5 februari 2015

Een dode crimineel doet niks

In de krant stond een opmerkelijke kop: ‘Criminaliteit neemt af, maar liquidaties duren voort.’ Of die koptekst cynisch bedoeld was, is onduidelijk. Maar zou het kunnen dat het tweede deel van die kop een verklaring vormt voor het eerste deel?

R.J. Smits, Teteringen

23 februari 2015

Met ‘Heil Hitler’ kraak je geen code

De film *The Imitation Game* doet geen recht aan de historische figuur van Alan Turing. De film, over het leven van de Britse wiskundige en informaticus, bevat ergerlijke en goedkope stereotypering van wetenschap. In de film kent Turing geen Duits, ontslaat hij de ‘waardeloze taalkundigen’ en uiteindelijk claimt hij triomfantelijk dat het enige Duits dat nodig was om de code te breken ‘Heil Hitler’ was geweest. Codes kraken is kennelijk een kwestie van wiskundigen en uitvinders van technologie.

In werkelijkheid zit het uiteraard anders. Turing kende wel degelijk Duits en was meerdere keren in Duitsland geweest, maar inderdaad: het begrijpen van de teksten moest hij gro-

tendeels aan anderen overlaten. Taalkundigen hebben met hun kennis van bijvoorbeeld het Duits en Japans een geweldige bijdrage geleverd aan het breken van codes. Wie een code omzet in een taal die hij niet begrijpt, heeft niet alleen niets bereikt, maar kan zelfs niet eens weten of de code wel gekraakt is. Alfa en bèta: allebei noodzakelijk. En ga er maar vanuit: ‘Heil Hitler’ is nooit genoeg.

Ineke Sluiter, hoogleraar Grieks, Universiteit Leiden

25 februari 2015

Ja CBS, zo kan ik het ook

Aan de vooravond van de Boekenweek maakt het Centraal Bureau voor de Statistiek bekend dat het aantal boekwinkels in Nederland scherp daalt. Dat aantal zou in de afgelopen jaren met 20 procent zijn teruggelopen, meldt ook NRC. Wat het CBS daar zorgvuldig bij verzwijgt is dat aan die rapportages een zeer vreemde definitie van het begrip boekwinkel ten grondslag ligt, namelijk een winkel die uitsluitend boeken verkoopt. Heeft een boekhandel een klassieke cd-afdeling of een koffiecorner voor zijn klanten, dan geldt het niet meer als ‘boekwinkel’ voor het CBS. Dat staat haaks op de internationale tijdgeest, die juist een steeds bredere serviceverlening door boekhandels te zien geeft. Ook boekwinkels als Bruna en AKO, samen goed voor een aanzienlijk marktaandeel in het publieksboek, tellen voor het CBS niet mee, want dat zijn weer ‘winkels in kranten, tijdschriften en kantoorbehoeften’.

Zo kan ik het ook. In oktober aan de mensen vragen: ‘Hoeveel Paaseieren hebt u afgelopen week gegeten?’ en even later bekendmaken: ‘Markt voor chocolade-eieren ingestort.’

Maarten Asscher, Athenaeum Boekhandel, Amsterdam

7 maart 2015

Handsnuffelen is nieuw

In NRC staat dat mensen een hand geven om elkaar te kunnen besnuffelen als ware het een evolutionair fenomeen. De onderzoekers geven daarmee blijk van een gering historisch besef. Het geven van een hand bij wijze van begroeting is namelijk een relatief recent verschijnsel.

Voor iemand als Gijsbert Karel van Hogendorp, die 200 jaar geleden ons koninkrijk stichtte, was het een nieuwerwetse gewoonte. Zijn oudere tijdgenoot George Washington weigerde zelfs handen te geven. Handen geven was iets voor veehandelaars (die nog altijd handjeklap doen bij een geslaagde verkoop).

Edwin van Meerkerk, Nijmegen

10 maart 2015

Al dat Latijn: ergerlijk deftig

In het commentaar werd de Latijnse uitdrukking *testimonium paupertatis* gebezigd. Ik ben maar een ‘gewone’ NRC-lezer en heb geen klassieke opleiding genoten. Ik begrijp niet waarom in een commentaar dat toch voor iedereen leesbaar en begrijpelijk moet zijn dergelijke uitdrukkingen worden gebruikt. Het geeft het gevoel dat je als lezer tekortschiet in kennis. Even googelen op internet leverde de vertaling op: een ‘bewijs van onvermogen’ – een mooie en uiterst herkenbare uitdrukking die het commentaar van een duidelijke context voorziet. Waarom staat dat niet zo in de tekst? Het is niet de eerste keer dat ik Latijnse, Franse of Duitse citaten in NRC aantref. Ergerlijke en onnodige deftigheid.

Mimi Rietdijk, Haarlem

17 maart 2015

Blijf slijpsteen van de geest

In ‘Al dat Latijn’ schrijft mw. Rietdijk over haar verdriet dat in NRC niet-Nederlandse citaten voorkomen die haar het ge-

voel geven tekort te schieten in kennis. De uitdrukking *testimonium paupertatis* deed duidelijk de emmer overlopen.

Direct wordt duidelijk dat ze zich er niet van bewust is dat ze woorden gebruikt die ze pas na haar twaalfde jaar heeft leren benutten: commentaar, klassieke opleiding, context en citaten. Wel is zij bij de tijd door ‘googelen’ en ‘internet’ te gebruiken in haar betoog, geen Nederlandse woorden.

Ik ben kennelijk zeer gehecht aan het begrip *éducation permanente* (foei!) zodat ik NRC, slijpsteen van de geest, wil aanmoedigen daaraan voor ons allemaal een bijdrage te blijven leveren. Gebruik niet zuiver Nederlandse uitdrukkingen; verklaar die dan maar door tussen haakjes de vertaling of betekenis weer te geven.

Hans Vos, Amsterdam

20 maart 2015

‘Tamelijk uniek’ kan niet

De wetten van de logica zijn andere dan die van de taal. Desondanks is de combinatie ‘tamelijk uniek’ in uw hoofdredactioneel commentaar te kwalificeren als onzorgvuldig: de essentie van het woord uniek is immers dat er geen graden van uniciteit bestaan. Iets is uniek of niet. Dat er dan in diezelfde krant in het artikel over (ex?)kamerlid Houwers over hem gesproken wordt als ‘een vrij uniek geval’, is naar ik toch mag hopen een uniek toeval.

Gertjan van der Brugge, Philippine

23 maart 2015

Nomen est omen

In NRC staat een schets van de nieuwe minister van Veiligheid en Justitie onder de titel ‘Van der Steur: flamboyant en origi-

neel'. Ergens staat dat hij zijn zakelijke belangen heeft ondergebracht in een vennootschap, genaamd Kaviaar Holding, met de wat flauwe toevoeging van de schrijvers dat dat een van zijn hobby's verraadt.

Dit lijkt mij echter niet per se verwijzen naar een van zijn hobby's. Het moge bekend zijn dat kaviaareitjes van de steur zijn. Kaviaar Holding vind ik daarom wel origineel gevonden.

Anne Marie Hey, Zeist

24 maart 2015

De mannen verliefd op Peter

NRC speelt in een stuk over de film *Ventoux* met de seksuele geaardheid van de vier fietsende vrienden: 'En nu zoekt Laura contact, de muze van Peter op wie alle vrienden indertijd verliefd waren.' De vrienden verloren dus niet alleen een kameraad, maar mogelijk ook een minnaar. Laura kwam er maar bekaaid af zonder die komma na Peter.

En zo kan de werkelijkheid door een al dan niet ontbrekende komma geweld worden aangedaan.

Roelof Wanders, Drachten

19 mei 2015

Wel degelijk een echte haai

NRC schrijft over de film *Jaws*: 'De enige haai die erin voorkwam was een mechanische.' Niets is minder waar. Voor de onderwaterscènes met de antihaaienkooi werden onderwateropnames gemaakt door Ron en Valerie Taylor met een echte witte haai. Om deze even groot te doen lijken als de mechanische haai in de film werd een miniatuurkooi vervaardigd en een kleine persoon ingehuurd als stand-in voor acteur Richard Dreyfuss. Tijdens de opnames kwam de echte witte haai vast te zitten aan een van de touwen die bevestigd waren aan de onderwaterkooi. De haai probeerde zich toen wild los te ma-